

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ПО НАРКОТИЧНИ
ВЕЩЕСТВА

ПРЕВАНТИВНО –
ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР

ОТЧЕТ
2022 година

ОБЩИНА ГАБРОВО

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общински съвет по наркотични вещества /ОбСНВ/ към Община Габрово е създаден през 2002 г. като орган за осъществяване на националната и местна политика за ограничаване разпространението и употребата на наркотици. В ОбСНВ влизат представители на Община Габрово, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/, ОД на МВР, РЗИ, Районен съд, Районна прокуратура, Митническо бюро – Габрово, Окръжен следствен отдел в Окръжна прокуратура, РУО – Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“.

Основна задача на ОбСНВ е осъществяване на координация, ефективно взаимодействие и сътрудничество между институциите, НПО, младежки сдружения и медии в усилията им за ограничаване на разпространението и употребата на психоактивни вещества. Съветите по наркотични вещества разработват, осигуряват и координират изпълнението на общинските програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества. На базата на данните, получени от различните източници на информация, те правят оценка на нуждите в съответната община – от превенция, лечение, психосоциална рехабилитация и ресоциализация на зависими лица.

Превантивно-информационният център /ПИЦ/ към Община Габрово е създаден през 2006 г. и осъществява превантивни дейности и програми на регионално ниво. ПИЦ отговаря за събиране, съхраняване и анализиране на информация от различни институции и организации, работещи по проблема „зависимости“, която е необходима за изготвянето, изпълнението и координирането на общински програми за превенция, лечение и рехабилитация на зависимости и насърчаване на здравословен начин на живот.

Главни насоки в работата на ПИЦ – Габрово са превантивно-информационна, обучителна и консултативна – разработване и осъществяване на превантивни дейности и програми сред различни целеви групи; предлагане на алтернативни форми за осмисляне на свободното време на младите хора; обучения на мултидисциплинарни екипи за превенция употребата на психоактивни вещества; разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали; провеждане на информационни кампании; консултиране на млади хора и родители по въпроси, свързани с наркотиците и зависимостите.

Общинският съвет по наркотичните вещества и Превантивно-информационният център към него са създадени и функционират в Община Габрово в съответствие с чл. 15, ал. 1 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите /ЗКНВП/.

Съгласно чл.15а от ЗКНВП Националният съвет по наркотичните вещества /НСНВ/ контролира и координира дейностите на всички ОбСНВ в страната.

В съответствие с чл.15, ал.1 от ЗКНВП организацията и дейността на ОбСНВ и ПИЦ се определят с Правилника за организацията и дейността на НСНВ.

Финансирането на ОбСНВ и ПИЦ - Габрово е регламентирано с чл.15, ал.4 от ЗКНВП и се извършва със средства от държавния бюджет чрез общинските бюджети като делегирани от държавата дейности.

Към декември 2022 г. в ОбСНВ и ПИЦ на щат са назначени 8 лица – председател на ОбСНВ, секретар на ОбСНВ и шест старши специалисти в ПИЦ.

ОБЩИНА ГАБРОВО

С Решение № 528 от 30.07.2020 г. на Министерски съвет е приета **Национална стратегия за борба с наркотиците /2020-2024 г./**. Националната стратегия е изготвена в съответствие със Стратегията на ЕС за борба с наркотиците (2013-2020 г.), плана за действие на ЕС относно наркотиците (2017–2028) и се базира на резултатите от изпълнението на предходните Национални стратегии за борба с наркотиците (2003-2008 г., 2009-2013 г., 2014–2018 г.), надграждайки и доразвивайки основните стратегически цели в тях и съобразявайки се с тенденциите в политиките, лечението и пазара на наркотични вещества.

Национална стратегия за борба с наркотиците (2020 - 2024 г.) включва пет основни области на действие - ограничаване на предлагането и разпространението на наркотични вещества; ограничаване на търсенето, употребата и влиянието на наркотичните вещества и зависимостите върху личното и общественото здраве; повишаване на експертния капацитет за изследвания и обновяване на технологичното оборудване; подобряване на взаимодействието и координацията между институциите; усъвършенстване на нормативната база.

В съответствие с Националната стратегия за борба с наркотиците /2020-2024 г./ и Плана за действие към нея, от **ОбСНВ и ПИЦ към Община Габрово** е разработена **Програма за борба с наркотиците на Община Габрово /2021 - 2024 г./** и **План за действие към нея**, приети от членовете на Общински съвет по наркотични вещества през месец ноември 2020 г. Основната й стратегическа цел е намаляване на предлагането, разпространението, търсенето и употребата на наркотични вещества чрез ефективно сътрудничество между институциите и гражданското общество.

С цел обединяване на усилията на всички институции в област Габрово, ангажирани с проблемите, свързани с употребата и разпространението на психоактивни вещества сред подрастващите, по инициатива на Регионално управление на образованието – Габрово, през м. октомври 2020 г. от представители на РУО, Окръжна прокуратура, Окръжен съд, ОДМВР, ОбСНВ и ПИЦ, и ЦПЛР „Кариерно ориентиране“ към Община Габрово е изготвен **съвместен План за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Габрово**, за периода 2020 -2024 г.

Областният план има за цел да изгради функционираща и добре координирана междуинституционална мрежа на регионално ниво, която да обедини усилията си за ограничаване на проблемите, свързани с употребата и злоупотребата с наркотични вещества сред учениците в област Габрово. Планът е изготвен в съответствие със:

- Стратегическа цел 1. Ограничаване на търсенето, Задача 1.1. Разработване и прилагане на превантивни програми за деца и млади хора базирани на добри европейски практики;
- Стратегическа цел 2. Ограничаване на предлагането, Задача 2.2. Ограничаване на разпространението на наркотични вещества в училищна среда сред деца и младежи:
 - Подзадача 2.2.2. Изготвяне на съвместен план за сътрудничество с Общинските съвети по наркотични вещества, Регионалните управления по образование и други институции;
 - Подзадача 2.2.3. Засилено полицейско присъствие в районите на учебните заведения в пиковите часове – преди започване, по време и след приключване на учебните занятия.

В края на всяко тримесечие, екипът на ОбСНВ и ПИЦ изготвя отчет за извършените дейности, в съответствие с целите и задачите на съвместния план за сътрудничество.

От 2022 г. ОбСНВ и ПИЦ – Габрово имат и собствен сайт - www.prevention.gabrovo.bg.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА МЕСТНО НИВО

Една от задачите на ОБСНВ и ПИЦ - Габрово е осигуряване на адекватна информация относно ситуацията, свързана с употребата на наркотични вещества на територията на област Габрово, с оглед по-прецизното планиране и осъществяване на превантивни дейности. Ежегодно ОБСНВ подготвя и представя в Националния съвет по наркотични вещества към Министерство на здравеопазването и Националния център по общественото здраве и анализи Годишен доклад относно ситуацията, свързана с наркотиците в община Габрово. Структурата на този доклад е заимствана от проекта „Мулти – сити мрежа“, Група „Помпиду“ към Съвета на Европа.

Информация за реализираните превантивни дейности през предходната година и актуални данни за цените на наркотиците на улично ниво се подават от ОБСНВ и ПИЦ към Министерство на здравеопазването - Национален съвет по наркотични вещества, Национален център по общественото здраве и анализи и Национален фокусен център за наркотици и наркомании, които се използват при подготовката на Годишен доклад към Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании в Лисабон за интегриране в Европейския доклад.

ОБСНВ - Габрово работи в много добро сътрудничество с институциите, които предоставят информация, свързана с наркоманиите – ОД на МВР, Окръжен съд, Окръжна прокуратура, РЗИ. Ежемесечно към ОБСНВ/ПИЦ се подава информация от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР за броя на заловените лица, управляващи МПС след употреба на наркотични вещества. Ценна и актуална информация относно пазара и употребата на наркотици в община Габрово се получава от младите хора и родители, които търсят помощта на специалистите в ОБСНВ, както и от учениците, с които екипа на ОБСНВ и ПИЦ провежда обучителни тренинги в часовете на класа.

1. Употреба на психоактивни вещества и нагласи, свързани с наркоманиите сред подрастващите

➤ Анкетно проучване сред ученици 5-12 клас в област Габрово

През месец февруари 2022 г. Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център към Община Габрово проведе проучване сред учениците между 5 и 12 клас, за да проверят доколко те са запознати с естеството на модерните субстанции и с последиците от тяхната употреба. През последната година райският газ придоби огромна популярност, поради липсата към този момент на специален контрол върху продажбата и използването му. Анкетата включва въпроси, засягащи и други вещества, за които се разпространява невярното твърдение, че са по-малко опасни или са толкова разпространени, че са станали част от всекидневието.

В проучването се включиха близо 1500 ученици от област Габрово, от които 55,2% момчета и 44,6% момичета. По-голямата част от респондентите са от град Габрово – 57,3%. От другите градове в областта са се включили ученици от град Севлиево – 32,7%, град Трявна – 8,8% и от град Дряново – 1,2%.

Резултатите от анкетата отразяват нагласите на младите хора, доколкото техните отговори са откровени и не са социално желателни.

78,4% твърдят, че имат познания за видовете наркотични вещества, а още по-голяма част – 86,3% твърдят, че са запознати с ефектите от употребата. Въпреки това се оказва, че 82% не

ОБЩИНА ГАБРОВО

знаят разликата между двете основни съставки на растението канабис, от което зависи и психоактивното му въздействие.

4,7% признават, че са опитвали наркотик.

Над 95% от анкетираните отговарят, че не употребяват марихуана. Близко 15% обаче са на мнение, че тя не е психоактивно вещество.

13,9% са на мнение, че регламентираният ограничения правят веществото по-интересно и търсено, а свободният достъп до него ще намали нивата на употреба.

Близко 80% от респондентите не одобряват тютюнопушенето. Такъв е делът и на младежите, които смятат, че употребата на електронни цигари е по-малко вредна. В сравнение с тютюневите цигари, електронните са одобрявани от по-голям процент млади хора.

През последните 2 години вдишването на райски газ от парти балони е изключителен хит в нощните заведения, а употребата, притежанието и разпространението не подлежало на законова регламентация, въпреки психоактивния характер на веществото. Ето защо проучването целеше да провери до колко младежите припознават райския газ като психоактивно вещество.

Данните показват, че над 45% не разпознават тази субстанция като психоактивна. Това е доста висок дял и потвърждава тезата, че голяма част от младите хора не са запознати с произхода на райския газ.

Въпреки това, над 71% смятат, че използването му може да бъде вредно за здравето, когато се използва за забавление.

Едва 20,6% признават, че са дишали райски газ от балони, а над 77% твърдят, че не одобряват тази практика. Резултатите показват положителна тенденция, при която употребата на райски газ не достига високи стойности.

В нощните заведения обаче много често може да се наблюдава продажбата и използването на райски газ, така че тук остава валидна хипотезата, че е възможно резултатите да не са реални, а респондентите да не са били откровени в отговорите си.

Според данните от анкетата, интересът към психоактивните вещества по-скоро намалява и все повече младежи не одобряват използването им. Тези данни до голяма степен противоречат с информацията, която екипът на ОБСНВ и ПИЦ има от неформалните контакти с младежи и родители.

Много от анкетирания обаче се доверяват на митовите за безвредна употреба или се увличат от рекламния образ на продуктите в медиите, интернет, социалните мрежи. Това е индикатор за необходимост от провеждането на информационни кампании и разговори с учениците, които да ги насочват към размисъл и правилна преценка на всяко ново и набиращо популярност вещество, облечено в образ на легален и здравословен заместител, с цел по-високи приходи и печалби. Важно е младите хора да знаят, че употребата на всяко вещество може да бъде предпоставка за рисков поведение и проблеми, без значение дали произходът му е синтетичен или органичен. Днес всяка субстанция може да бъде преработена по всеки възможен начин, за да се засилят максимално ефектите ѝ и печалбите от нея.

Подробен анализ на резултатите от проучването - *Приложение 1*

Данните от проучването бяха представени на пресконференция с участието на регионални медии и представители на ОД на МВР – Габрово.

Подготвена и реализирана от ОБСНВ и ПИЦ бе кампания за повишаване на информираността на подрастващите относно рисковете от употреба на Райски газ.

ОБЩИНА ГАБРОВО

В резултат на засиления обществен натиск относно безконтролната продажба и употреба на райски газ, както и в следствие на няколко инцидента с деца след ползване на това вещество, през месец юли 2022 г., с изменения в Закона за здравето Парламентът забрани продажбата на диазотен оксид (райски газ) на непълнолетни и употребата му в закрити обществени места.

Промените предвиждат забрана за продажбата на диазотен оксид и пълнители с него, включително и онлайн, на лица под 18-годишна възраст, на територията на детски градини, училища, общежития за ученици, лечебни заведения, на спортни прояви и обществени мероприятия, организирани за деца и ученици, както и в закрити обществени места. На тези места се забранява и употребата на т.нар. райски газ.

Изключения се правят за продажбата и употребата на райски газ за медицински цели и за хранително вкусовата промишленост в закрити обществени места.

➤ Въвеждане на онлайн скрининг въпросници

От края на октомври 2021 г. и през цялата 2022 година Сдружение „АРЗ Солидарност“ и Националната информационна линия за наркотиците, алкохола и хазарта (НИЛНАХ) работят по дейности за разработване, внедряване и популяризиране на инструмент за интернет базирана практика за ранна оценка на употребата на наркотични вещества от ученици, в тясно сътрудничество с Превантивно-информационните центрове в страната.

Дейностите са в изпълнение на Стратегическа задача 1.2. Разработване и прилагане на ефективни програми за селективна и индикативна превенция, Подзадача 1.2.3. Развитие на интернет-базирани програми за консултации и ранни интервенции – Създаване и/или адаптиране на съществуващи интерактивни материали за социалните мрежи с насоченост за отлагане на първа употреба и експериментиране, от Националната стратегия за борба с наркотиците (2020-2024 г.) и са финансирани от Министерство на здравеопазването чрез Национален център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА).

По своята същност, интерактивните онлайн инструменти за скрининг, приложим при селективна и индикативна превенция, представляват въпросници, насочени към ученици на възраст 12-19 г. Създадени са три версии, адаптирани към три групи заинтересовани лица:

- ученици;
- родители;
- учители, педагогически съветници и училищни психолози.

Потребителите, използващи онлайн инструмента, получават, освен оценка на употребата, и насочване към консултация със специалист от Превантивно-информационен център за последващи действия, спрямо нуждите на изследваното лице. Трите скрининг въпросника нямат диагностична стойност, но имат за цел да обхванат максимално широк кръг от младежи, за които допускаме, че е възможно да имат нужда от допълнителна оценка или консултация, с цел превенция на първа употреба или на зависимост към наркотици.

През март и февруари служители на Превантивно-информационен център към Община Габрово и в страната участваха в работни групи за обсъждане на съдържанието на въпросниците и тестване на онлайн инструментите. Проведе си и национална комуникационна кампания за популяризиране на въпросниците сред общността под ръководството на АРЗ „Солидарност“. През месец октомври специалисти от ПИЦ проведоха изследване на факторите, водещи до рискови поведения, типични за хората между 12 и 19 години. В Габрово бяха обхванати респонденти от контролна и критериална (с индикации за употреба) група, което се състоя в попълването на онлайн въпросниците и разработени за целите на проучването анкетни карти, с

ОБЩИНА ГАБРОВО

цел валидиране на инструментите като работеща интернет базирана практика за селективна и индикативна превенция.

Трите скрининг въпросника са имплементирани на собствения уебсайт на ПИЦ Габрово (www.prevention.gabrovo.bg).

2. Данни от органи, работещи по проблемите на наркоманиите

Областна дирекция на МВР – Габрово

За 2022 г. на територията на ОД на МВР Габрово са регистрирани 67 престъпления, свързани с наркотици, от които 4 за производство, 25 за притежание, 28 за употреба и 10 за разпространение. Заловените количества наркотици в област Габрово са: хероин – 1,6 г., амфетамин – 374 г., екстази – 0,5 г., канабис насаждения – 68 кг, канабис суха маса – 409 г., метамфетамин – 70,9 г.

В сравнение с 2021 г. се наблюдава устойчивост както на броя регистрирани нарушения, така и на броя установени лица, съпричастни към извършване на престъпления и/или деяния, свързани с наркотични вещества.

За периода са установени 4 случая на засяване и отглеждане на растения от рода на конопа. Два са установените случаи на специално пригодени помещения – „лаборатории“ за поддържане на определена температура и влажност, както и „лаборатории“ за производство на синтетични стимуланти /амфетамин, метамфетамин, екстази/.

По данни на ОД на МВР – Габрово, както и от информацията, с която разполагат ОбСНВ и ПИЦ, основният вид наркотик, който се разпространява и употребява в региона, остава канабиса /марихуана/ – предимно за пушене под формата на саморъчно свити цигари.

Запазва се и тенденцията, свързана с употребата на т.н. дизайнерски наркотици, които се разпространяват сред учениците и младежите най-често под името „чай“, „билка“, „билков тамян“. Това са силно токсични синтетични наркотици, които имат непредвидим ефект и могат да доведат до тежки последици дори и след един единствен прием. Тези дроги се разпространяват легално, достъпни са и са изключително модерни сред тийнейджърите в цялата страна, включително и в Габрово.

При цената на наркотиците на улично ниво в региона няма особена динамика от предходни години: хероин – 60-70 лв./грам; кокаин – 100-120 лв./грам; канабис – 13-16 лв./грам; метамфетамин – 50-60 лв./грам; екстази – 22 лв./таблетка.

През 2022 г. в районите на учебните заведения в Габровска област са проведени общо 191 специализирани полицейски операции по превенция на разпространението и употребата на наркотични вещества сред малолетни и непълнолетни лица. Засилените проверки на органите на реда се извършват както в учебно време, така и в почивни, празнични дни и през ваканциите, тъй като училищните дворове и прилежащите училищни терени са утвърдено място за срещи на младежите.

В резултат на осъществяваната активна патрулна и превантивна дейност се отчита тенденция към промяна на местата за разпространение на наркотични вещества и постепенно отдалечаване от училищните райони.

През отчетната година, в близост до учебна сграда, са установени общо четири непълнолетни лица с наркотични вещества, като по случаите са започнати досъдебни производства за притежание на наркотични вещества по чл. 354 а от НК. Не са установени малолетни или непълнолетни лица – пласъори на наркотични вещества.

ОБЩИНА ГАБРОВО

В рамките на национална програма „Работа на полицията в училищата“, инспектори от Детска педагогическа стая и служители от други полицейски звена са провели 107 занятия с ученици от училища в Габровска област.

На проведената през месец юни 2017 г. Национална конференция по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, бе взето решение ОД на МВР в страната ежесечно да информират Общинските съвети по наркотични вещества за установени водачи на МПС, управляващи под въздействие на наркотични вещества или техни аналози.

По данни на Областна дирекция на МВР – гр. Габрово, на територията на община Габрово през 2022 г. са извършени 150 проверки за употреба на наркотични вещества и са установени 22 /двадесет и двама/ водача с отчетен положителен резултат за шофиране след употреба на:

Вид наркотични вещества	Брой установени водачи
Амфетамин	2
Метамфетамин	7
Канабис	5
Опиати	1
Амфетамин + Метамфетамин	3
Амфетамин + Метамфетамин + Канабис	2
Метамфетамин + Канабис	1
Метадон	1
Общо: 22 установени водачи	

През 2021 г. заловените водачи, шофиращи след употреба на наркотични вещества са били 20, при извършени 138 проверки за употреба на наркотични вещества.

Окръжна прокуратура - Габрово

През 2022 г. в Габровски съдебен район са новообразувани 144 досъдебни производства с предмет „наркотични вещества“. 58 са лицата, привлечени като обвиняеми за престъпления, свързани с наркотични вещества. Прекратени или спрени са 89 досъдебни производства. Внесени в съда обвинителни актове – 31 обвинителни акта, 8 споразумения и 6 досъдебни производства с постановление по 78а от НК с предмет наркотични вещества. Осъдени с влязла сила присъда са 48 лица по 44 осъдителни присъди.

Окръжен съд - Габрово

През 2021 г. в Окръжен и Районен съд – Габрово са водени 36 наказателни дела, свързани с наркотици, от които 31 дела са приключили с присъди, в това число и споразумения. Осъдени са 32 лица, като са постановени 10 ефективни присъди /затвор/, 18 условни присъди, 2 присъди – глоба и 1 пробаия, едно дело е прекратено и върнато на ОП – Габрово за отстраняване на процесуални нарушения. Оправдани лица няма.

ОБЩИНА ГАБРОВО

През 2022 г. Окръжна прокуратура и Окръжен съд – Габрово участваха в Образователна програма сред ученици „Съдебната власт — информиран избор и гражданско доверие“. Програмата се осъществява по споразумение между Висшия съдебен съвет и Министерството на образованието и науката. Наред с темите, касаещи структурата и функциите на съдебната система, пред учениците се разясняват и въпроси, свързани с делата за държане, производство и разпространение на високорискови наркотични вещества. Специално внимание се отделя и на наказателните производства за управление на МПС след употреба на наркотици.

В рамките на програмата, през 2022 г. са проведени 6 информационни срещи на представител на Окръжен съд – Габрово с ученици от 11 клас на ПГТ „Пенчо Семов“, 4 информационни срещи с ученици от Национална Априловска гимназия и с доброволци към Младежки съвет по наркотични вещества - Габрово.

За същия период, прокурор от Окръжна прокуратура - Габрово е провел занятия с ученици от XI-ти клас на ПТГ „Д-р Никола Василиади“ и Национална Априловска гимназия, по време на които са разяснени мястото на прокуратурата в съдебната система и основните функции на прокурора. От представител на Окръжен следствен отдел при Окръжна прокуратура – Габрово на учениците са разяснени практически детайли от работата на следователя, от неотложните следствени действия, с които той е пряко ангажиран, с трудностите, които могат да възникнат при разследването и т.н. На учениците са представени и казуси от практиката в Габровския съдебен окръг.

РЗИ - Габрово

За 2022 г. в Центъра за спешна медицинска помощ - Габрово са регистрирани общо 25 спешни случаи, свързани с наркотици, като 6 от тях са свързани с остра реакция след употреба на опиати, 13 случая с остра реакция след употреба на други наркотици, 2 случая на абстинентен синдром и 4 други спешни състояния, провокирани от употреба на наркотични вещества /епилепсия/. За сравнение, спешните случаи, свързани с употреба на наркотици през 2021 г. са били 10, а през 2020 - 12.

Една от причините за увеличени брой спешни състояния, свързани с употреба на психоактивни вещества, е функционирането на територията на община Габрово на Терапевтичен център за лечение и рехабилитация на зависими. Голяма част от настанените лица са с тежки придружаващи заболявания, изострени вследствие на употребата.

През 2022 г. в МБАЛ „Д-р Тота Венкова“ няма регистрирани пациенти с нефатални спешни случаи, свързани с употреба на наркотици.

През 2022 г. в МБАЛ „Д-р Стойчо Христов“ ЕООД – гр. Севлиево са регистрирани 7 спешни случая, свързани с употреба на наркотични вещества.

В областта на лечението на зависимости към наркотични вещества, детоксикация на зависими в региона се провежда в Отделение за зависимости към Държавна психиатрична болница – Севлиево. По данни на болницата в гр. Севлиево, през 2022 г. лечение са потърсили 19 лица с проблемна употреба на психоактивни вещества, от които 17 мъже и 2 жена. От тях 9 лица са потърсили лечение за първи път.

В Държавната психиатрична болница – Севлиево е регистрирани и 2 спешни случая, свързан с остра реакция след употреба на опиати.

За 2022 г. в област Габрово няма регистрирани смъртни случаи вследствие употреба на наркотични вещества.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Фондация „Общност в помощ на зависимите“ – гр. Габрово

Фондация „Общност в помощ на зависимите“ е учредена през месец септември 2020 г. като неправителствена организация в обществена полза, чиито цел и задачи са да предоставя в общността консултантски и социални услуги, изцяло насочени към превенция, терапия, рехабилитация и ресоциализация на зависими поведения при пълнолетни лица, техните семейства и близки, както и да осъществява, в сътрудничество с Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център към Община Габрово, информационни кампании, превантивни програми и работи активно за преодоляване на стигмата и предразсъдъците към зависимите.

Фондация „Общност в помощ на зависимите“ притежава следните лицензи:

- Лиценз № Л-3129-39 за предоставяне на социалната услуга „Застъпничество и посредничество“
- Лиценз № Л-3129-42 за предоставяне на социалната услуга „Терапия и рехабилитация“
- Лиценз № Л-3129-41 за предоставяне на социалната услуга „Обучение за придобиване на умения“
- Лиценз № Л-3129-40 за предоставяне на социалната услуга „Информиране и консултиране“
- Лиценз № Л-3129-219 за предоставяне на социалната услуга „Резидентна грижа“

От месец януари 2022 г. Община Габрово има сключено Споразумение за сътрудничество с Фондация „Общност в помощ на зависимите“ за съвместно реализиране на дейности, заложиени в Националната стратегия за борба с наркотиците 2020 – 2024 г., обхващащи:

- Стратегическа задача 1.2. Разработване и прилагане на ефективни програми за селективна и индикативна превенция;
- Стратегическа задача 1.3. Повишаване на достъпа и ефективността на лечение, психосоциална рехабилитация и реинтеграция.

Дейността на Фондация „Общност в помощ на зависимите“ в сферата на лечението и рехабилитацията на зависими включва: Консултативен център, Дневен център и Терапевтичен център „Свети Илия“ в с. Поповци, община Габрово.

➤ **Консултативен център**

За времето на отчетния период са осъществени над 150 консултации /на живо и по телефон/ с граждани от Габрово и региона, както и от страната. Най-често към Фондацията се обръщат близки на лица, имащи злоупотреба или установена зависимост към психоактивни вещества, нуждаещи се от дългосрочна психосоциална рехабилитация.

През 2022 г. се наблюдава и значително нарастване на броя на лицата с хазартна зависимост, които търсят помощ и подкрепа.

Част от клиентите на Консултативния център сформират групи за взаимопомощ, които се провеждат регулярно, с подкрепата на Фондацията.

➤ **Дневен център за психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип**

От края на 2021 г. Фондация „Общност в помощ на зависимите“ разкри нерезидентна програма за психосоциална рехабилитация „Преоткрий се“, която е получила Съгласие по реда на Наредба № 8 от 7 септември 2011 г. за осъществяване на Програма за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества,

ОБЩИНА ГАБРОВО

издадено от Министерство на здравеопазването, Национален център по общественото здраве и анализи – Регистрационен № 1591/20.06.2022 г.

Нерезидентната програма включва индивидуални консултации, индивидуална и групова психотерапия, образователно и професионално ориентиране и подкрепа, превенция на рецидив, дейности за ресоциализация и социална реинтеграция, групи за взаимопомощ и др.

Дневният център се посещава от:

- Лица с проблемна употреба или зависимост от психоактивни вещества, с невъзможност да посещават резидентна програма;
- Семейства и/или близки на участниците в рехабилитационните програми на Фондацията;
- Лица, преминали 9-месечната резидентна програма в Терапевтичен център „Св. Илия“.

През 2022 г. в Програмата на Дневния център са включени общо 17 участници (15 мъже и 2 жени), с които са сключени терапевтични договори. Възрастовият диапазон на участниците е от 18 до 50 години. Форматът на работа с участниците комбинира групови и индивидуални срещи, в които се обсъждат редица трудности в справянето с проблемите на зависимата личност и най-близкия семеен кръг.

Всеки месец са провеждани по 17 индивидуални и 20 групови сесии със зависимите, както и 17 индивидуални и 1 групов сесия с техните близки.

Групови срещи с близките на участниците се осъществяват веднъж месечно като регулярна дейност на Фондацията.

➤ Терапевтичен център „Свети Илия“ – с. Поповци, община Габрово

През м. април 2021 г. Фондация „Общност в помощ на зависимите“ разкри Терапевтичен център „Св. Илия“, в който се предоставя високопрагова програма за лечение на зависимост от алкохол, наркотични вещества, хазарт, хранителни разстройства. Програмата е резидентна, дългосрочна и прилага световнопризнат и доказан психосоциален терапевтичен модел за рехабилитация и ресоциализация на зависими.

За реализирането на терапевтичните дейности в Центъра Фондация „Общност в помощ на зависимите“ е получила Съгласие за осъществяване на Програма за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества, издадено от Министерство на здравеопазването, НЦОЗА - № 1435/09.07.2021 г.

Екипът на Терапевтичния център включва: ръководител на програмата, психиатър, психолози, социални работници, социални консултанти с личен опит, медицинска сестра, счетоводител и помощен персонал.

През 2022 г. в Програмата са включени общо 65 пълнолетни лица (54 мъже и 11 жени) с различна продължителност на участие в нея. Възрастовият диапазон на резидентите е от 18 до 60 години.

Дейността на Терапевтичния център включва както индивидуална работа, така и групови сесии на специалистите от екипа с резидентите. Всеки месец са провеждани по 65 индивидуални и 30 групови сесии с потребителите на услугата, както и 65 индивидуални и 1 обща сесия с техните близки и роднини.

С подкрепата на ОБСНВ и ПИЦ, в Терапевтичния център са създадени и два клуба по интереси - клуб по народни танци и театрален клуб, които се водят от представители на НЧ „Будителите 2017“.

Фондацията получава и огромна подкрепа от ОФК „Янтра“ – Габрово. Клубът предостави абонаментни карти на момчетата, които са завършили успешно програмата в Терапевтичен

ОБЩИНА ГАБРОВО

център „Свети Илия“ и са останали да живеят в Габрово, за сезон 2022/2023, фланелки на тима и др. рекламни материали. „Янтра“ бе и основен партньор при реализирането на благотворителната инициатива „Аз бягам с кауза“. Спортният клуб безвъзмездно предоставя и възможност на резидентите на ТЦ „Свети Илия“ да ползват тренировъчната база на клуба за провеждане на футболни занятия, които се случват всеки съботен ден.

Безценна е и подкрепата, която Фондацията получава от Фейсбук групата „Добрини за Габрово“, която през месец февруари 2022 г. организира благотворителната кампания - базар „Мартеници с кауза“ в подкрепа на лица, които нямат възможност да осигурят лечението си в ТЦ „Св. Илия“. А едни от най-активните участници в благотворителния базар бяха жителите на село Поповци, които организираха работилница за мартеници с резидентите на Центъра и осигуриха много домашни продукти за благотворителния базар.

ЖБД „Майчина грижа“ и БЧК – Габрово също проявиха съпричастност и подпомогнаха дейността на Терапевтичния център.

Фондацията е в партньорски отношения и с НЧ „Трептящо сърце“ и „Хлебна къща“ – Габрово, които регулярно и безвъзмездно провеждат терапевтични сесии с месене на хляб с потребителите на Дневния център.

Драматичен театър „Рачо Стоянов“ редовно предоставя безплатни билети за постановки на театъра за потребителите на Терапевтичния и Дневен център.

От месец ноември 2022 г. Фондацията стартира разработването и въвеждането на **нова програма – „Риентри“** /вън-вътре/, която е ориентирана към прехода на успешно завършилите резиденти за постепенната им и поэтапна реинтеграция в социума. Програмата предвижда създаването на база в града, която в максимална степен да доближава резидентите до реалната социална среда и в същото време да им дава усещането за сигурност и подкрепа във всеки един момент.

Фондация „Общност в помощ на зависимите“ покри високите критерии и стандарти на Световната федерация на терапевтичните общности и през 2022 г. стана неин пълноправен член.

През месец септември 2022 г. Фондацията взе участие в 18-та конференция на Европейската Федерация на Терапевтичните общности (EFTC) в Глазгоу, където са договорени партньорства с различни организации от Европа и Индия.

С оглед повишаване информираността на обществото по въпроси, свързани с проблемите на употребата на психоактивни вещества и превенция на рисковото поведение сред младите хора, екипът на Фондацията участва в множество организирани срещи с обществеността - съвместно с Превантивно-информационните центрове в градовете Видин, Плевен, Ловеч, София; в гр. Велико Търново, съвместно с Център за психологическо консултиране и психотерапия „Ариадна“; с ученици и родителите им в гр. Трявна.

През 2022 г. Фондация „Общност в помощ на зависимите“ организира, с подкрепата на Община Габрово, две големи благотворителни инициативи с цел набиране на средства за лечение на нуждаещи се, както и с цел промяна в нагласите на общността към хората със зависимост.

Първата инициатива бе на 28 юни - благотворителен концерт в помощ на зависимите, който се проведе в Спортна зала "Орловец" и в който взеха участие известни български изпълнители, които дариха хонорарите си за каузата.

Второто събитие се проведе в национален формат, през месец октомври – дарителска кампания "Аз бягам с Кауза", в която се включиха хиляди хора от цялата страна и чужбина,

ОБЩИНА ГАБРОВО

които подкрепиха усилията на хората със зависимости за личностна промяна и ресоциализация в обществото.

През месец юни Фондация „Общност в помощ на зависимите“ получи финансова подкрепа от Фондация „Обществен борд на TELUS International Bulgaria“. Проектът „ОТ ТЕБ ЗАВИСИ РЕШЕНИЕТО!“, който ще се реализира през настоящата 2023 г., предвижда създаването на социално предприятие към Фондацията.

Наред с консултативната и терапевтична дейност, една от мисиите на Фондацията е да работи за промяна на стигмата и нагласите към зависимите чрез активното им включване в доброволчески инициативи, които подпомагат тяхното възстановяване, усещането им за общност и подготовката им за последваща успешна ресоциализация в обществото.

През 2022 г. младежи от Терапевтичния и Дневния център осъществиха следните доброволчески дейности:

- участие в „Приеми ме на село – Възраждане“ – ремонтирани са 2 автобусни спирки в с. Райновци и една в с. Жълтеш; почистен е пътят до Балтовия кладенец в с. Райновци; изцяло ремонтирана е детската площадка в с. Жълтеш, почистени са чешмата и гробищни паркове в с. Жълтеш;
- оказване на помощ на отдел „Озеленяване“ към Общинско предприятие „Благоустрояване“ за подготовка на терените за засаждане на растителни видове в дворовете на 3 габровски училища – ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, ОУ „Христо Ботев“ и ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“;
- участие в ремонтни дейности в сградата на НЧ „Будителите 2017“, подкрепа при реализиране на проекти на читалището;
- почистване на района в с. Боженци;
- боядисване на фасадата на НЧ "Зора-1872" - кв. Нова Махала и помощ при организацията на честването на 150-тата годишнина на читалището;
- извършване на строително-ремонтни дейности в сградата на читалището в село Поповци;
- боядисване и освежаване на базата на Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания в кв. Трендафила;
- включване в организацията и провеждането на събития с потребителите на Дневен център за деца и младежи с увреждания и други.

В съответствие с Плана за изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците /2020 -2024 г./, с решение на Министерски съвет № 50 от 3 февруари 2022 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2022 г. са предвидени като допълващ стандарт средства за психосоциална рехабилитация за общини, на територията на които са разкрити такива услуги.

На територията на Община Габрово услугите се предоставят от Фондация „Общност в помощ на зависимите“

В тази връзка, в бюджета на Община Габрово постъпиха средства по държавно делегирана дейност, функция „Здравеопазване“, за психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип, разпределени към Общински съвет по наркотични вещества Габрово в размер на 138 600 лв., разпределен както следва:

За услугата психосоциална рехабилитация от резидентен тип - 91350 лв.

За услугата психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип – 47250 лв.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Средствата са заложили за периода от април до декември 2022 година, като се финансирали 10 потребителя на услугата психосоциална рехабилитация от резидентен тип при стандарт за един месец в размер на 1015 лв. за потребител, съответно 15 потребителя на услугата психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип при стандарт за един месец в размер на 350 лв. за потребител.

Делегираните средства са целеви, насочени към доставчици на социални услуги, които са включени в базата данни на Национален център по общественото здраве и анализи за резидентни и нерезидентни програми за психосоциална рехабилитация, получили съгласие по реда на Наредба № 8 от 7 септември 2011 г. за условията и за реда за осъществяване на програми за психосоциална рехабилитация на лица, които са били зависими или са злоупотребявали с наркотични вещества.

С РЕШЕНИЕ № 154 от 25.08.2022 год. Общински съвет – Габрово одобри процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на Фондация „Общност в помощ на зависимите“ - юридическо лице с нестопанска цел, регистрирано в Габрово през септември 2020 г. съгласно разпоредбите на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), предоставяща услуги по психосоциална рехабилитация от резидентен и психосоциална рехабилитация от нерезидентен тип.

В изпълнение на Решение № 154/25.08.2022 г. на Общински съвет – Габрово е сключен Договор № 602-ФС-22/21.09.2022 г. за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ между Община Габрово и Фондация „Общност в помощ на зависимите“ срещу задължението на Фондацията да предоставя услуги по психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип в съответствие с Наредба 8 от 7 септември 2011 г. на МЗ. Договорът бе със срок на валидност – 31.12.2022 г.

Със Заповед №1851/08.09.2022 г. на кмета на Община Габрово са определени лицата, отговорни за извършването на документална проверка за верността на информацията, предоставена от кандидата за подпомагане, както и за спазването на изискванията за допустимост на заявлението, процедурата и правилата за отчитане по Процедурата за директно предоставяне на БФП на Фондация „Общност в помощ на зависимите“.

През м. септември 2022 г. Община Габрово е извършила първо плащане по чл.10. ал.1.а/ към Фондацията, в размер на 77 000,00 лв., а през м. декември 2022 г. - второ плащане по чл.10. ал.1.б/ към Фондацията, в размер на 61 600,00 лв.

III. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

Основните дейности на екипа ОбСНВ и ПИЦ са насочени към превенцията употребата на наркотици чрез активното и целенасочено включване на училището и младите хора в дейности за информиране относно рисковете от употреба на психоактивни вещества, развиване на социални умения и компетенции, формиране на нагласи за здравословен начин на живот, повишаване на гражданската активност, както и предлагане на алтернативна ангажираност за свободното време.

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

- 1. Програми, инициативи и кампании, разработени и реализирани от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово**

1.1. ПРОГРАМИ

1.1.1. НАЦИОНАЛНИ ПРЕВАНТИВНИ ПРОГРАМИ

Габрово е един от градовете в България, където през учебната 2019/2020 година Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център към Община Габрово стартират пилотното изпълнение на две Национални програми за превенция употребата на психоактивни вещества. В ОУ „Неофит Рилски“ е въведена превантивна програма „Кодово име „Живот“, насочена към ученици 5-7 клас, а в ПГТ „Пенчо Семов“ – превантивна програма „От връстници за връстници“, обхващаща учениците от 8 до 11 клас. Основна цел на превантивните програми е предотвратяване употребата на психоактивни вещества и утвърждаване на здравословен начин на живот сред подрастващите.

Програмите са разработени от екипи на Националния център по наркомании, съвместно със специалисти от Превантивно-информационните центрове в страната, и одобрени за прилагане от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката

И двете програми използват предимно интерактивни методи и подходи и са насочени към развиване на социални и личностни умения и формиране на нагласи за живот, свободен от зависимости.

В Националните превантивни програми, освен обучения на ученици, са предвидени и информационни срещи с родители и учители, което е предпоставка за тяхната ефективност и възможност за обхващане на всички заинтересовани страни в процеса на превенция на рисковото поведение на учениците.

- **Национална програма „Кодово име „Живот“**

През учебната 2021/2022 година в ОУ „Неофит Рилски“ продължава реализирането на Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества в училищна среда за ученици V – VII клас „Кодово име „Живот“. Програма цели изграждане на социални и лични умения, формиране на нагласи за здравословен начин на живот и повишаване на информираността относно последиците от рисковото поведение.

През 2022 година провеждането на занятия по Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества се осъществи във всички паралелки от пети до седми клас.

От месец януари. до месец март, 2022 година, са реализирани планираните по Програма теми в 5 и 6 клас, а от септември, 2022 година са проведени и часовете в 7 клас.

След приключване на часовете със седмокласниците, се провеждат часове и с учениците от 6 клас, а през втория срок на учебната 2022/23 година, програмата предстои да се реализира за втори път в училището и петокласниците ще имат възможност да се запознаят с нея. По време на часовете специалистите ще дискутират с децата теми, свързани с емоции, самооценка, общуване, електронен свят, лични нагласи и вземане на решения.

Национална превантивна програма: Кодово име „Живот“ 2022

ОУ „Неофит Рилски“ 5 клас

ОБЩИНА ГАБРОВО

5 ^А клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Правила на групата. Емоции и чувства	22.01.2022	26
2.	Общуване	01.03.2022	24
3.	Самооценка	15.02.2022	23
4.	Влияние на средата	15.03.2022	26
5.	Електронен свят	07.03.2022	26
5 ^Б клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Правила на групата. Емоции и чувства	17.01.2022	25
2.	Общуване	24.02.2022	21
3.	Самооценка	02.03.2022	23
4.	Влияние на средата	17.03.2022	17
5.	Електронен свят	24.03.2022	24
5 ^В клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Правила на групата. Емоции и чувства	20.01.2022	13
2.	Общуване	21.02.2022	21
3.	Самооценка	07.02.2022	26
4.	Влияние на средата	14.02.2022	23
5.	Електронен свят	07.03.2022	22
7 ^А клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Вземане на решение. Здравословен начин на живот.	25.10.2022	27
2.	Самооценка	22.11.2022	23
3.	Зависимост	01.12.2022	28
4.	Подкрепа в трудни ситуации	29.11.2022	23
5.	Влияние на групата върху поведението. Личен избор.	06.12.2022	28
7 ^Б клас			

ОБЩИНА ГАБРОВО

№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Вземане на решение. Здравословен начин на живот.	03.11.2022	28
2.	Самооценка	17.11.2022	28
3.	Зависимост	01.12.2022	22
4.	Подкрепа в трудни ситуации	15.12.2022	27
7 ^В клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Вземане на решение. Здравословен начин на живот.	25.10.2022	28
2.	Самооценка	08.11.2022	28
3.	Зависимост	15.11.2022	28
4.	Подкрепа в трудни ситуации	22.11.2022	28
5.	Влияние на групата върху поведението. Личен избор.	29.11.2022	28
6 ^А клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Рисково поведение. Алтернативи	05.12.2022	26
2.	Отстояване	12.12.2022	27
3.	Справяне с гнева и конфликта	19.12.2022	28
6 ^Б клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Рисково поведение. Алтернативи	08.12.2022	21
2.	Отстояване	15.12.2022	26
3.	Справяне с гнева и конфликта	22.12.2022	29
6 ^В клас			
№	Занятие	Дата	Брой ученици
1.	Рисково поведение. Алтернативи	13.12.2022	20
2.	Отстояване	20.12.2022	23
3.	Справяне с гнева и конфликта		

ОБЩИНА ГАБРОВО

- **Национална програма за универсална превенция срещу употребата на психоактивни вещества в гимназиален курс „От връстници за връстници“**

В изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците 2020-2024 г. и Плана за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Габрово, ПИЦ Габрово продължава да работи по изпълнение на дейности в рамките на Национална програма за универсална превенция на употребата на психоактивни вещества “От връстници за връстници”.

Дейностите по програмата са насочени към три целеви групи - ученици от 8 до 11 клас, техните родители и педагогически специалисти. В град Габрово Програмата се реализира пилотно в ПГТ „Пенчо Семов“ за втора поредна година.

Проведени занятия през календарната 2022 г.:

Учебна година	№	Дата	Занятие / модул	Клас	Брой ученици
2021 / 2022	1.	25.02.2022	1 -5	9 б	18
	2.	28.02.2022	1 - 5	9 а	21
	3.	09.03.2022	1 - 5	9 г	10
	4.	11.03.2022	1 - 5	9 в	20
	5.	19.05.2022	1 - 5	8 а	20
	6.	19.05.2022	1 - 5	8 б	14
					Общо:103
2022 / 2023	1.	08.11.2022	1	8 а	16
	2.	09.11.2022	1 - 2	8 б	13
	3.	11.11.2022	1 - 5	9 б	20
	4.	11.11.2022	1 - 5	9 а	22
	5.	15.11.2022	2	8 а	13
	6.	01.12.2022	3	8 б	16
	7.	12.12.2022	1	10 б	20
	8.	13.12.2022	2	10 б	20
					Общо:140

ОБЩИНА ГАБРОВО

В рамките на програмата, екипът на ПИЦ Габрово организира и две креативни събития, с участието на ученици от ПТГ „Пенчо Семов“:

- Съвместно с ПИЦ - Стара Загора, на 13 май 2022 г., бе организиран куиз – отборна интелектуална игра за знания под надслов „Знанието – нови хоризонти“, която се осъществи като една от творческите дейности за доброволци по Национална програма за превенция на употребата на наркотични вещества „От връстници за връстници“ от градовете Стара Загора, Габрово, Хасково и Кърджали.
- Забавна състезателна игра „Луда надпревара“, с участието на ученици от два осми класа на ПТГ „Пенчо Семов“.

• Обучение на училищни специалисти

С приемането на новата Национална стратегия за борба с наркотиците, се разширяват ангажиментите на специалистите от ОБСНВ/ПИЦ в посока превантивна и обучителна дейност на областно ниво - обучения на специалисти от институции, работещи в сферата на превенцията и зависимостите, педагози, психолози, социални работници, членове на МКБППМН и др.

За постепенното въвеждане на Националните превантивни програми във всички училища в страната, ОБСНВ и ПИЦ имат задължението да обучат училищни екипи от всяко учебно заведение в област Габрово.

През 2022 г. е проведено едно онлайн обучение на училищни специалисти от областта, свързано с методиката за въвеждане на Националните програми.

• Обучение на родители

В изпълнение на дейностите, заложи в Националните програми, ОБСНВ и ПИЦ организираха през месец април 2022 г. две тематични срещи с родители ученици от ОУ „Неофит Рилски“ и ПТГ „Пенчо Семов“.

Целта на срещите бе да се дискутират рисковете и трудностите, през които преминават децата, навлизайки в юношеството, предизвикателствата пред родителите, свързани с този специфичен за младежите период, както и необходимостта от обединяване на усилията на психолози, педагози и родители, за да подпомогнат развитието на децата, тяхното израстване и превръщането им в пълноценни и уверени млади хора.

До всички родители на учениците, включени в Националните програми, бяха изпратени покани през платформата Teams, но, за съжаление, на срещите се отзоваха 7 родители от ОУ „Неофит Рилски“ и 4 от ПТГ „Пенчо Семов“.

Предвид сериозността на засегнатите проблеми и теми, Превантивно-информационен център - Габрово ще продължи да търси форми за контакт и привличане на общественото внимание към подобен род срещи, които са в полза на децата и техните семейства.

Зависимостта е проблем, който се формира при взаимодействието на различни рискови фактори. Въпреки че условно рисковите фактори се разделят на биологични, индивидуални (психологични) и социални - семейни (вътрешносемейна среда) и извънсемейни (училище, връстници), всички те се интегрират в семейството, защото в него се срещат, съществуват и взаимодействат генетичните, индивидуалните и средовите фактори.

За пристрастяването към психоактивни вещества голямо влияние оказват именно фамилните фактори, като семейна структура, модели на интеракция между членовете на семейството, вид и начин на разпределяне на ролите, семейни норми и ценности, стил на родителстване, семейни коалиции и др.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Съгласно данните от редица изследвания, сред учениците, употребяващи психоактивни вещества неколкратно по-често са налице данни за дисфункционални семейни взаимоотношения, включително семейни конфликти и чувство за недостатъчна емоционална връзка с родителя в сравнение с групата връстници, неупотребяващи ПАВ.

В тази връзка, превенцията на зависимостите не може да бъде ефективна, ако в нея не е въввлечена активно социалната среда на подрастващите и най-вече училището и семейството.

Липсата на ангажираност по проблема от страна на родители и близки, е една от причините за увеличаващия се брой на младежи, които попадат в капана на наркотичните вещества. Често именно грешки на родителите във възпитанието и липсата на знания и умения за справяне с първите признаци за злоупотреба с наркотици, водят до задълбочаване на рисковото поведение и формиране на зависимост.

1.1.2. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ИНФОРМИРАНИЯТ ИЗБОР“

Основна задача на ОБСНВ и ПИЦ е да търсят подходящи, атрактивни и иновативни форми и методи, с които да информират за опасностите от употребата на дрога, да развиват личностните и социални умения на подрастващите, да формират нагласи за здравословен начин на живот и предлагат позитивни алтернативни на рисковото поведение.

В дейността си сред младите хора специалистите от ОБСНВ и ПИЦ се основават на принципите на позитивната превенция, концентрираща се върху засилване на протективните фактори, откриване на потенциала на личността и развиване на позитивните житейски умения у децата и младежите, както и откриване и подпомагане на резервите и потенциала на семейната и училищна среда.

Превенцията на рисковото поведение сред подрастващите е водена и от разбирането за комплексна/интегративна превенция, предлагаща цялостен поглед върху различните форми на заплахата в годините на развитие на младия човек и върху подобряване на неговите житейски умения. Различните видове проблемно поведение – употреба на психоактивни вещества, насилие и агресия, престъпност, училищни неуспехи, са свързани помежду си. Причините за тях са сходни и следва да бъдат третираны като различни симптоми с един и същ източник на проблемите при тийнейджърите.

Основавайки се на посочените принципи и подходи, ОБСНВ и ПИЦ имат разработена мултимодулна превантивна програма „Информираният избор“, с основна цел ограничаване на проблема с употребата и злоупотребата с наркотични вещества и рисковото поведение сред младите хора.

Програма „Информираният избор“ включва:

- Тренинги за превенция на рисковото поведение и промоция на здравословен начин на живот, насочени към ученици от 1-ви до 12-клас;
- Информационни срещи и обучителни семинари за родители;
- Информационни срещи и обучителни семинари за педагози, психолози и медицински специалисти от учебните заведения.

През календарната 2022 г. по различни теми, включени в програмата, специалистите от ОБСНВ/ПИЦ са провели обучения сред **1540** ученици от 1-ви до 12-ти клас, като част от тях са присъствали на повече от един обучителни тренинги.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Училище		Дата	Тема	Клас	Брой ученици
ОУ „Ран Босилек“	1.	10.01.2022	Кой може да помогне	3 А	18
	2.	10.01.2022	Здраве и здравословен начин на живот	7 Б	17
	3.	17.01.2022	Сигурни места, сигурни хора	2 Б	21
	4.	17.01.2022	Сигурни места, сигурни хора	2 В	24
	5.	07.03.2022	Химични вещества	3 А	16
	6.	14.03.2022	Приятелство	1 А	21
	7.	16.03.2022	Как да кажем НЕ	7 А	18
	8.	21.03.2022	Приятелство	1 В	24
	9.	21.03.2022	Как да кажем НЕ	6 В	22
	10.	21.03.2022	Приятелство	1 Б	24
	11.	28.03.2022	Кой може да помогне	3 В	22
	12.	10.10.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	7 В	15
	13.	07.11.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	7 В	22
	14.	21.11.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	6 А	26
	15.	05.12.2022	Емоции и чувства	5 А	23
					Общо: 313
ОУ „Св. Кирил и Методий“	1.	13.04.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	6 Б	19
	2.	13.04.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	6 Г	22
	3.	10.10.2022	Употреба енергийни напитки и райски газ	6 А	25
	4.	11.10.2022	Употреба енергийни напитки и райски газ	6 Б	24
	5.	18.10.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	7 Г	17
	6.	19.10.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	6 В	24

ОБЩИНА ГАБРОВО

	7.	20.10.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	7 А	20
	8.	20.10.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	7 Б	22
	9.	26.10.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	7 В	24
	10.	07.11.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	5 А	25
	11.	14.11.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	5 Б	27
	12.	21.11.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	5 Б	25
	13.	21.11.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	5 Г	26
	14.	23.11.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	5 В	26
					Общо: 326
ПГТ „Пенчо Семов“	1.	01.06.2022	Канабис – рискове от употребата на канабисови продукти в юношеска възраст	10 Б	20
	2.	10.10.2022	Дизайнерски наркотици	11 Б	15
	3.	14.11.2022	Анаболни стероиди	11 Б	14
					Общо: 49
ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“	1.	07.03.2022	Конформизъм, групов натиск и асертивно поведение	9 Б	20
	2.	14.03.2022	Как да кажем НЕ	5 А	24
	3.	21.03.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	7 Б	26
	4.	09.05.2022	Употреба на канабис и райски газ – рискове и заблуди	6 А	22
	5.	09.05.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	7 Б	24
	6.	16.05.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	5 А	23
	7.	30.05.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	7 А	25
					Общо: 164
СУ „Отец Паисий“	1.	31.05.2022	Употреба на райски газ	7 А	15
	2.	07.06.2022	Употреба на райски газ	7 Б	20
					Общо: 35
ОУ „Христо	1.	15.03.2022	Цигари и алкохол. Митове и	6 А	26

ОБЩИНА ГАБРОВО

Ботев“			факти.		
	2.	29.03.2022	Приятелство	3 А	11
	3.	29.03.2022	Зависимост към интернет-причини и последици	7 А	12
	4.	12.04.2022	Зависимост към интернет-причини и последици	5 А	21
	5.	06.12.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	6 Б	19
	6.	13.12.2022	Употреба на енергийни напитки и райски газ	7 А	25
					Общо: 114
ОУ „Иван Вазов“	1.	18.01.2022	Приятелство	3 А	13
	2.	10.05.2022	Употреба на райски газ- рискове и заблуди	5 А	18
	3.	21.06.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	7 А	15
	4.	08.11.2022	Зависимост към интернет-причини и последици	5 А	15
	5.	22.11.2022	Емоции и чувства в рискови ситуации	6 А	16
					Общо: 77
НЧ „Васил Левски“	1.	09.05.2022	Митове и факти за тютюнопушенето. Употреба на вейп и електронни цигари	4 А	24
	2.	09.05.2022	Митове и факти за тютюнопушенето. Употреба на вейп и електронни цигари	4 Б	19
					Общо: 43
ПТГ „Д-р Никола Василиади“	1.	31.05.2022	Употреба на райски газ- рискове и заблуди	10 А 10 Б 10 В 10 Г	76
	2.	18.10.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	8 А	22
	3.	18.10.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	8 В	23
	4.	25.10.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	8 Б	22
	5.	25.10.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	8 Г	24
	6.	08.11.2022	Употреба на електронни цигари, наргиле и вейп	8 Д	19
	7.	15.11.2022	Митове и факти за наркотиците	12 Б	20

ОБЩИНА ГАБРОВО

8.	22.11.2022	Митове и факти за наркотиците	9 Б	23
9.	22.11.2022	Митове и факти за наркотиците	12 Г	13
10.	29.11.2022	Митове и факти за наркотиците	9 В	23
11.	29.11.2022	Митове и факти за наркотиците	9 Б	25
12.	06.12.2022	Митове и факти за наркотиците	9 Г	18
13.	06.12.2022	Митове и факти за наркотиците	9 Д	23
14.	13.12.2022	Помощ и подкрепа при проблеми, свързани с употребата на наркотици	10 Б	21
15.	13.12.2022	Помощ и подкрепа при проблеми, свързани с употребата на наркотици	10 А	22
16.	20.12.2022	Помощ и подкрепа при проблеми, свързани с употребата на наркотици	10 В	22
17.	20.12.2022	Помощ и подкрепа при проблеми, свързани с употребата на наркотици	10 Г	23
				Общо: 419

ОБЩ БРОЙ: 1540 ученици

1.1.3. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „СПРИ! ДРОГА НА ПЪТЯ“

Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център към Община Габрово, съвместно със служителите от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР – Габрово, стартираха през учебната 2017/2018 г. превантивна програма за повишаване на информираността на учениците в 11-ти и 12-ти клас относно рисковете при шофиране след употреба на психоактивни вещества.

Превантивна програма „Спри! Дрога на пътя!“ е одобрена за реализиране от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката, като отговаряща на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на европейските стандарти за качество на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

„Спри! Дрога на пътя!“ е включена като стратегическа задача и в Плана за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Габрово. Реализира се за шеста поредна година от ПИЦ – Габрово в партньорство със специалисти от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР – Габрово.

Основна цел на програмата е превенция на рисковото поведение, свързано със шофиране след употреба на психоактивни вещества. Учениците се включват в два учебни модула по 45 минути и имат възможност за участие в публична, креативна кампания в подкрепа на каузата за намаляване броя на водачите, шофиращи след употреба на психоактивни вещества.

ОБЩИНА ГАБРОВО

За календарната 2022 година едва две учебни заведения на територията на област Габрово са подали заявка за включване на свои ученици в дейностите по програмата, въпреки тревожно високата статистика по отношение на заловени водачи на МПС след употреба на алкохол и/или психоактивни вещества. Обхванати са общо 95 ученика от НГПИ „Тревненска школа“, гр. Трявна и ПТГ „Д-р Никола Василиади“, гр. Габрово.

Превантивните програми „Информираният избор“ и „Спри! Дрога на пътя“ са програми, чиято реализация се случва в училищна среда, в рамките на часове на класа. Ежегодно, преди началото на учебната година, ОБСНВ и ПИЦ изпращат писма на учебните заведения с темите по превантивните програми. Всяко училище преценява нуждата си от обучения за превенция на рисковото поведение от външни специалисти и подава график за тях в рамките на часовете на класа.

За съжаление, липсата на системни и последователни дейности за превенция употребата на наркотични вещества, правят невъзможно измерването на ефективността на тези програми.

Може само да предполагаме какви са причините за слабия интерес към възможността експерти по превенция на зависимости да провеждат обучения на ученици. Според част от училищните психолози и педагогически съветници, часовете на класа са твърде малко за всички планирани теми и с приоритет са задължителните, които са по изискване на Министерство на образованието и науката. В част от училищата всички дейности, свързани с превенция на рисковото поведение, са поети единствено и само от психолога/педагогическия съветник в учебното заведение.

Притеснително е обаче, когато училища не подават заявки за включване на темите, предлагани от ОБСНВ и ПИЦ, поради „липсата на такъв проблем в училище“. Все още има училищни ръководства, за които провеждане на обучения за превенция на зависимости, означава, че в това училище има проблем и това вреди на имиджа на училището.

Благодарение на пилотното въвеждане на две Национални програми за превенция на употребата на психоактивни вещества в две габровски училища, за първи път на национално ниво ще има възможност за измерване на ефективността на тези програми.

1.1.4. ЛИДЕРСКА МЛАДЕЖКА ПРОГРАМА НА ОБСНВ И ПИЦ

Лидерската програма има за основна цел предотвратяване, отлагане или намаляване на употребата на психоактивни вещества чрез превантивни дейности в извънучилищна среда, реализиращи се с подкрепата на младежи-доброволци от 12 до 29 години.

Лидерската програма на ОБСНВ и ПИЦ - Габрово е одобрена за реализиране от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката, като отговаряща на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на европейските стандарти за качество на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

Съвременните изследвания категорично посочват, че превенцията от връстници е най-ефикасният подход при осъществяване на превантивните програми. В тийнейджърска възраст обикновено младежите са на етап в емоционалното си развитие, в който изживяват криза на доверието към възрастните /в т.ч. и родителите/ и започват да търсят идентификация в групите от

ОБЩИНА ГАБРОВО

връстници. Поведението и нормативните убеждения на връстниците стават за подрастващите много по-достоверни и атрактивни като модел за собственото поведение.

Реализирането на Лидерската програма спомага за:

- Интегриране и активизиране на училищната среда;
- Промоция на здравословния стил на живот;
- Ранно разпознаване на проблемите на младежите, свързани с рисково поведение: употреба на психоактивни вещества, агресия, насилие и др. и тяхното решаване;
- Изравняване на шансовете за участие в живота на училищната общност на учениците от рискови групи – с дисфункционални семейства, с риск от отпадане от образователната система, слаба мотивация за учене, ниска успеваемост, участие в неформални групи с противообществени прояви и т.н.;
- Откриване, активизиране и развиване на собствения потенциал на младия човек;
- Създаване на реално действаща и трайна система за взаимопомощ, подкрепа и комуникация между младите хора и механизъм за ограничаване на негативните явления сред младежите в училищна и извънучилищна среда.

Реализирани дейности в рамките на Лидерската програма през 2022 г.:

- **Участие на доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества в благотворителен базар в подкрепа на Терапевтичен център „Свети Илия“, с. Поповци, общ. Габрово**

Доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества взеха участие в подготовката на благотворителен базар, организиран в подкрепа на резидентите от Терапевтичен център „Свети Илия“, като изработиха мартенски сувенири и декорация. Младежите развиха своите творчески умения и повишиха гражданската си активност в подкрепа на уязвимата група.

Благотворителната инициатива бе организирана от граждани и получава широка обществена подкрепа. Събитието се проведе в навечерието на мартенските празници, 26 – 27 февруари, в района на спортна зала „Орловец“, гр. Габрово. Събраните средства от продажбата на мартенските сувенири бяха дарени на ТЦ „Свети Илия“.

- **„Игра на телефони“**

Младежката състезателна игра се състоя в периода 4 - 7 април 2022 г. Целта ѝ бе да предизвика младите хора на Габрово да надградят своите познания за историческото наследство на родния си град. Доброволците към Младежки съвет по наркотични вещества създадоха сайт за играта <https://gameofphones.ga/>. Там всеки участник трябваше да се регистрира, за да започне играта. Всички получиха различно трасе с 9 културни забележителности, фотографирани в близък план. Задачата бе да ги разпознаят, открият и да си направят снимка с тях. Младежите имаха право да използват и подсказки, които обаче им отнемаха точки. След всеки познат обект участниците получаваха кратка информация за неговата история, а в края на играта трябваше да попълнят тест, който да провери знанията им за изминатия маршрут. Участие взеха 40 младежи.

- **„Ден на отворените врати“ в Окръжен Съд – Габрово**

През юни 2022 г., в рамките на организирания от Окръжен Съд - Габрово „Ден на отворените врати“, доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества посетиха Съдебната палата в областния град.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Инициативата предостави възможност на младежите да научат повече за различните органи в структурата на съдебната система и за техните функции, за видовете дела, разглеждани от окръжен и от районен съд, както и за основни права и задължения на участниците в съдебните процеси. Отделено бе внимание на начина, по който се формират съдебните състави и участието на съдебни заседатели в тях. Разяснени бяха основни етапи от процеса на правораздаване и възможностите за институционален контрол по отношение на постановяваните съдебни актове.

Подчертан интерес у младежите предизвикаха въпросите, касаещи различни противоправни прояви и предвидените в закона санкции за тях. Специално внимание бе отделено на делата, свързани с държане и разпространение на наркотични вещества, както и тези, по обвинения за управление на МПС след употреба на наркотици.

➤ **Летни занимания в село Поповци**

В рамките на ежегодната лятна програма за деца и младежи, организирана от НЧ "Дядо Стойно – 1927", с. Поповци, доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества и представители на ПИЦ, проведоха еднодневен обучителен тренинг на участниците в летните занимания.

Проведено бе обучение за опасностите, свързани с различни зависимости – тютюн, алкохол, наркотични вещества, интернет зависимост. Акцент бе поставен и върху „модерните“ вещества – райски газ и смятаните за безвредни вейп и електронни цигари.

За децата и младежите от Поповци бяха организирани и интерактивни и състезателни игри с цел популяризиране на здравословния начин на живот.

➤ **Обмяна на опит и добри практики между доброволци от МСНВ-Габрово и доброволци към ПИЦ към Община Разград**

На 23.08.2022 г. доброволците към ПИЦ посрещнаха в Габрово младежи – доброволци от Разград, за да обменят опит, идеи, добри практики и да създадат ценни контакти по между си. Място на срещата беше Градинката с Мечето. Младежите представиха дейностите и инициативите, които реализират в своите градове. Обсъдиха се методите за разпространението на достоверна информация за опасностите от рисковото поведение и употребата на наркотични вещества.

Срещата между младите хора завърши с интерактивни игри – за сплотяване, доверие и толерантност.

➤ **Система за признаване на доброволческия труд на членовете на МСНВ**

Мотивирането и оценяването на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества е изключително важна част от Лидерската програма на ОбСНВ и ПИЦ. Разработена е система за признание на доброволческия труд на младите хора – включване в международни младежки обмени, конференции и семинари, обучения за повишаване на личностни и социални компетенции, награди, издаване на сертификати, благодарствени писма, организиране на празненства.

През 2022 г. петима доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества завършиха средното си образование и в тази връзка Превантивно-информационен център и Общински съвет по наркотични вещества организираха символично „изпращане“. Всички те получиха благодарствени писма от кмета на Община Габрово, колаж със снимки от участието им в различни инициативи и символичен подарък за активното им и отговорно участие като доброволци в МСНВ.

ОБЩИНА ГАБРОВО

1.1.5. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗАЕДНО ИЗВЪН ЧАС“

Превантивна програма „Заедно извън час“ е одобрена за реализиране от Министерство на здравеопазването и Министерство на образованието и науката, като отговаряща на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на европейските стандарти за качество на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

Програмата е една от най-атрактивните и успешни превантивни програми, реализираща се за пета поредна година и привличаща много желаещи за включване младежи.

Нейна основна цел е превенция на рисковото поведение сред младежите и промотиране на здравословен начин на живот чрез спорт, туризъм, изкуства и неформално образование. „Заедно извън час“ представя на участниците различни възможности за оползотворяване на свободното време в Габрово и околността.

През 2022 г. са реализирани следните активности по Програма „Заедно извън час“:

- Организиране на едnodневна екскурзия с влак Габрово-Трявна-Габрово за 10 ученици от различни габровски училища. Основната цел бе учениците да се запознаят с историята, културното наследство и забележителности на нашия регион, да общуват и работят в екип със свои връстници. Участниците посетиха музеите „Старото школо“ и „Даскаловата къща“ в Трявна.
- 18 възпитаници на танцова школа „ЛИАНА“ се включиха в състезателната игра „Луда надпревара“ - здравословна алтернатива за свободното време. Спецификата на играта и на разнообразните по вид задачи изискваха от участниците да проявят стратегическо мислене и съобразителност, бързина и комбинативност, умение за откриване на връзки и креативност. В рамките на неучебния за тях 31-ви октомври тийнейджърите разшифроваха кодове и тайни послания Младежите разшифроваха кодове и тайни послания, решаваха логически задачи, откриваха различни културни обекти в града.
- На 14 юни ученици от 8 „а“ и 8 „б“ клас на ПГТ „Пенчо Семов“ се включиха в играта „Луда надпревара“.

Разпределени на отбори, участниците се впуснаха в надпреварата - разшифроваха кодове и тайни послания, решаваха логически задачи, откриваха обекти, сглобяваха пъзели. Нужно бе да проявят съобразителност и стратегическо мислене, да бъдат бързи и креативни.

Играта се осъществи с подкрепата на музей „Дом на хумора и сатирата“, Национален музей на образованието и Регионална библиотека „Априлов - Палаузов“.

1.1.6. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ПРИЕМИ МЕ НА СЕЛО“

През 2022 г. инициативата на Община Габрово „Приеми ме на село“ бе реализирана за девета година, в два формата – Дневен лагер „Приеми ме на село - Възраждане“ в село Райновци и „Приеми ме на село – Възраждане“ в село Жълтеш.

Десет момичета и момчета – преминали лечение или в момента възстановяващи се от зависимост в Терапевтичен център "Св.Илия" в село Поповци, бяха първите участници в първата седмица на инициативата „Приеми ме на село – Възраждане“. От 18 до 22 юли, те ежедневно пребиваваха в Райновци и с подкрепата на местното читалище, успяха с труда си да помогнат на

ОБЩИНА ГАБРОВО

възрастните жители на селото. Двете спирки в селото са почистени и боядисани, окосени са тревните площи около читалището и кметството, монтира е беседка на поляната. Младежите помогнаха и за почистването и освежаването на етнографските експонати в местното читалище. Най-трудната, но и най-полезната дейност на участниците бе почистването на пътя до Балтовският кладенец в село Райновци, Кладенецът, изграден през 1936 г., повече от четвърт век е бил недостъпен за жителите на селото и не е използван. Благодарение на младите хора, участници в "Приеми ме на село", мястото до кладенеца вече проходимо и водата от извора може да се ползва.

През две поредни седмици на месец август 2022 г. село Жълтеш бе домакин на 20 младежи в „Приеми ме на село-Възраждане“. Доброволци от Габрово, Пловдив, Стара Загора, Русе и Варна, с подкрепата на още над 20 момичета и момчета от Терапевтичен център „Св. Илия“, приеха предизвикателството за кратко време и с доброволен труд да променят, макар и с малко, облика на габровското село.

В резултат на труда им бе ремонтирана автобусната спирка край разклона за с. Драганчетата, почистена е селската чешма и е възстановена детската площадка, изработиха бяха градински мебели от дървени палети, боядиса се дограмата на местното читалище. А благодарение на момчетата от ТЦ "Св.Илия", които неведнъж са доказвали готовността си да бъдат в помощ на възрастните хора по селата, бе почистено и гробището в малкото селце Торбалъжи.

А домакините от НЧ „Светлина 1927“ – село Жълтеш осигуриха на младежите възможност да се докоснат до местния бит, обичаи и фолклор – с вкусната домашно приготвена храна, с изучаването на автентичните народни песни и танци, с интересните истории от миналото.

1.1.7. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „МАТИК“

С цел повишаване ефективността на работа в областта на превенция употребата на наркотични вещества и рисковото поведение сред младите хора, екипът на Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център към Община Габрово насочи усилията си към предлагане и прилагане на нови методи, практични техники и подходи за въздействие върху подрастващите, а именно – превенция чрез изкуство.

От м. ноември 2022 г. стартираха дейности по нова Програма за превенция на рисковото поведение, развиваща емоционалната интелигентност, личните и социални умения на младите хора, както и тяхната креативност и творчески заложби, наречена **„МАТИК – Младежко Ателие за Творчество И Креативност“**.

Превантивна програма „МАТИК“ има за цел да стимулира творческия потенциал на подрастващите; да открива и стимулира положителните им качества; да развива лидерски умения и умения за работа в екип. Програмата способства за намаляване на тревожността и стреса и повишаване на увереността на децата и младежите.

Програма „МАТИК“ включва дейности в три модула, както следва:

Модул 1 - Арт ателие - Работи се с различни изобразителни материали - рисуване, апликиране, работа с глина, работа с природни материали, декупаж, изработване на колажи, плетене, както и различни игри, упражнения, работа с карти, терапевтични приказки и други средства и методи за изграждане на социални умения.

Модул 2 - Фотоателие – Получават се задачи на различни теми и се изработват колажи със снимки, вестници и списания, плакати, макети и др.

ОБЩИНА ГАБРОВО

Целева група по Модул 1 и 2 са деца на възраст от 11 до 13 години.

Модул 3 – Кино работилница – Прожектират се игрални филми, свързани с проблемите на младите хора, обсъждат се и се изпълняват упражнения, свързани със сюжетите.

Целева група по Модул 3 младежи на възраст от 14 до 17 години.

През м. ноември 2022 г. са сформирани две групи с по 10 участници в програмата от различни училища в Габрово.

До края на 2022 година са проведени 3 занятия по Модул 1 и 2 занятия по Модул 3.

1.1.8. ПРОГРАМА ЗА СЕЛЕКТИВНА ПРЕВЕНЦИЯ В ЦНСТ ЗА МЛАДЕЖИ БЕЗ УВРЕЖДЕНИЯ

В изпълнение на Стратегическа задача 1.2. Разработване и прилагане на ефективни програми за селективна и индикативна превенция от Националната стратегия за борба с наркотиците 2020 – 2024 г., през 2022 година екипът на ПИЦ – Габрово започна реализирането на програма за селективна превенция с потребителите на ЦНСТ за младежи без увреждания в Габрово.

Основна цел на дейностите по селективна превенция е да се предотврати възникването или усложнението на здравно-социални последици, свързани с употреба на наркотици (включително алкохол) сред деца и младежи от идентифицирани уязвими групи, за които има висок риск от развитие на проблемна употреба и зависимост, чрез ранно установяване, превантивна намеса и психологична подкрепа.

Съвместната работа на ПИЦ – Габрово и ЦНСТ стартира през месец октомври 2022 година и до момента са изпълнени следните конкретни дейности: формиран екип за работа по селективна превенция; изготвен план за работа с младежите от уязвимата група; включени четири от пет потребители на ЦНСТ в превантивната програма; проведени седем терапевтични сесии.

Срещите с резидентите на ЦНСТ се провеждат два пъти месечно в две основни направления:

- развиване на социални умения чрез интерактивни методи и неформално образование - работи се за разпознаване на емоции и чувства, подобряване на общуването, отстояване на позиция и справяне с проблемни и конфликтни ситуации, превенция на употребата на психоактивни вещества и формиране на нагласи за здравословен начин на живот.

- видео дискусии – включване на младежите от ЦНСТ в дискусии по житейски проблеми и анализ на рискови ситуации, близки до тяхното ежедневие, които са провокирани от видео материали и филми с превантивна насоченост, селектирани от екипа на ПИЦ.

В рамките на учебната 2022/2023 година екипът на ПИЦ – Габрово ще проследи ефективността на изпълнените дейности и ще подготви необходимия анализ на потребността от реализиране на подобна превантивна мярка на областно ниво, необходима стъпка за подготовка, кандидатстване и получаване на одобрение на програмата за селективна превенция от НЦОЗА, отговаряща на изискванията на Наредба № 6 от 11.04.2014 г. за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества, както и на европейските стандарти за качество на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

ОБЩИНА ГАБРОВО

1.2. ДРУГИ ОБУЧЕНИЯ, РЕАЛИЗИРАНИ ОТ ОБСНВ И ПИЦ

➤ **Обучения на доброволци от гр. Велико Търново**

През месец юни и месец септември 2022 г., по покана на ПИЦ – Велико Търново, представители на ОБСНВ и ПИЦ – Габрово проведеха две еднодневни обучения на 20 доброволци от училища във Велико Търново по Национална програма за универсална превенция "От Връстници за връстници". Целта на обучението бе създаване на обучен и мотивиран екип от младежки лидери - доброволци, които да помагат на други млади хора в усвояването на знания, развиването на умения и формирането на нагласи за здравословни решения и поведенчески избори за превенция на наркоманиите в училищна и извън училищна среда.

➤ **Обучения на доброволчески екип от град Трявна**

И през 2022 г. екипът на ОБСНВ и ПИЦ – Габрово продължи провеждането на програма за превенция употребата на ПАВ по подхода „връстници обучават връстници“ сред доброволчески екип ученици от СУ „П.Р.Славейков“ – гр. Трявна. Тренингите се провеждат ежеседмично и в тях участват 12 ученици от 7, 8, 9 и 10 клас на гимназията.

През м. май бе проведен и обучителен тренинг с родители на ученици в 7 клас на СУ „П.Р.Славейков“.

➤ **Обучения за развиване на социални и личностни умения в Терапевтичен център „Свети Илия“**

Един път седмично представител на ОБСНВ и ПИЦ провежда групов тренинг за развиване на личностни и социални умения с резидентите от Терапевтичен център „Свети Илия“ – село Поповци.

Чрез лекции, арт-терапевтични дейности, интерактивни упражнения и посредством учене чрез опит и преживяване, участниците придобиват нови знания, оформят своите нагласи и отношения към здравословния начин на живот, усвояват и упражняват същностни умения, необходими за справяне с проблемни ситуации.

В контекста на зависимите поведения, тренирането в социални умения представлява мощно и ефективно средство за успешна социализация и ресоциализация. Използването на техники, развиващи и подобряващи социалните умения и способността за изразяване на мисли, емоции, чувства, способстват за постигането на личните цели в живота на хора със зависимости в области като: приятелства, семейни отношения, работа, училище, качество на живот, здраве.

При работа в група участниците имат възможност да опознаят себе си и своите взаимоотношения с другите, пренасяйки ги от своята собствена реалност навън, вътре в групата. Така най-ясно се разпознават дефицитите и силните страни на хората – чрез тяхната комуникация и интеракция в защитена групова среда.

С цел развиване на умения за екипна работа, комуникация, вземане на решения и не на последно място – получаване на нови знания, ПИЦ – Габрово подготви и реализира два образователни куиза с резидентите от ТЦ „Св. Илия“.

Разделени на няколко отбора, момчетата и момчетата от Центъра, се състезаваха познавателни, креативни и музикални игри, които спомагат за опознаването на резидентите, допринасят за сплотяването и изграждане на доверителни отношения между тях.

ОБЩИНА ГАБРОВО

➤ Обучение на специалисти, работещи с деца и младежи от град Севлиево

В изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците /2020 – 2024/ Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център към Община Габрово имат ангажимент да реализират дейности в сферата на превенцията, лечението и рехабилитацията на зависимости на територията на област Габрово и да обучават специалисти за работа с деца и младежи в риск.

В тази връзка, на 23.11.2022 г. по покана на ОбСНВ и ПИЦ – Габрово д-р Иван Добринов от Държавна психиатрична болница - град Раднево изнесе лекция на тема „Психично здраве и употреба на психоактивни вещества в юношеска възраст“ в град Севлиево.

В срещата взеха участие над 50 медицински специалисти, психолози и педагогически съветници от училищата в община Севлиево, членове на МКБППМН, обществени възпитатели, специалисти от социални услуги за деца и семейства, педиатри от град Севлиево.

1.3. КАМПАНИИ И ИНИЦИАТИВИ

В Националната стратегия за борба с наркотиците 2020 – 2024 г. са определени 3 кампании, които следва задължително да се реализират от Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове в страната – по повод Международния ден за борба с наркоманиите и наркотрафика, Международния ден за безопасен интернет и Световния ден на психичното здраве.

1.3.1. „ВЕЛОПОХОД „С КОЛЕЛО ЗА ДОБРО“ - ПРЕВАНТИВНА КАМПАНИЯ ПО ПОВОД 26 ЮНИ – МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН ЗА БОРБА С НАРКОМАНИИТЕ

По повод 26 юни – Международния ден за борба с наркоманиите и наркотрафика, ОбСНВ и Превантивно-информационен център към Община Габрово организираха велопоход „С колето за добро“ за любители-колхоздачи.

Инициативата се проведе за втора поредна година, като привлече повече от 150 участници от всички възрасти.

Велопоходът бе осъществен в партньорство с ОДМВР-Габрово и колхоздачен клуб „Янтра-Исполин“.

Събитието няма състезателен характер, а цели да подкрепи всички, които припознават спорта като начин на живот, както и да привлече интереса на младите хора към физическите занимания и активности като алтернатива на рисковото поведение.

1.3.2. КАМПАНИЯ ПО ПОВОД МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН ЗА БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ

В изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците (2020-2024г.), ПИЦ-Габрово ежегодно реализира превантивна кампания по повод Деня за безопасен интернет.

На 8 февруари 2022 година света отбелязва този ден за деветнадесета поредна година. Началото е поставено през 2004 г. като инициатива на ЕС, към която България – чрез националния Център за безопасен интернет – SafeNet.bg, се присъединява през 2007 г. През годините този ден се превръща в знаково събитие в онлайн календара за безопасност и към момента се отбелязва в над 170 страни по целия свят под мотото „Заедно за по-добър интернет“.

ОБЩИНА ГАБРОВО

През 2022 година Превантивно-информационният център постави акцент върху рисковете от формиране на зависимост към електронни игри сред младите хора. Игровото разстройство бе включено в 11-ата редакция на Международната класификация на болестите в раздела „Зависимости“ като нова нозологична единица.

Проведено бе онлайн анкетно проучване сред ученици в две възрастови групи: 5-7 клас и 8-12 клас, за да се установи какви са нагласите на децата и младежите от Габрово по отношение на интернет, какво е тяхното поведение и каква част от времето си прекарват в „мрежата“.

С пълния анализ на резултатите от проведеното анкетно проучване може да се запознаете в *Приложение 2* (за 5-7 клас) и *Приложение 3* (за 8-12 клас).

Екипът на ПИЦ проведе и интервю с Валентина Маринова – психолог, доктор по педагогика, психотерапевт, главен експерт в отдел „Зависимости“ към Национален център по обществено здраве и анализи. Нейните конкретни съвети към родителите и допълнителна специализирана информация за игровото разстройство достигнаха до над 5 000 човека през информационните канали на ОбСНВ и ПИЦ в социалните мрежи.

1.3.3. КАМПАНИЯ ПО ПОВОД СЕВОТОВНИЯ ДЕН НА ПСИХИЧНОТО ЗДРАВЕ

Световният ден на психичното здраве се отбелязва ежегодно на 10 октомври.

По този повод през месец октомври 2022 година екипът на ПИЦ- Габрово организира семинар за специалисти, работещи с деца и младежи, на тема: „Психични разстройства и употреба на психоактивни вещества“. Гост-лектор бе д-р Иван Добринов – психиатър, началник на отделение в Държавната психиатрична болница – град Раднево, консултант към Сдружение „Майки срещу дрогата“ – Пловдив и член на Сдружение за психосоциална рехабилитация и ресоциализация „Избор“ – Стара Загора, водещ специалист в сферата на лечението на пациенти с тежка зависимост към алкохол и наркотици.

В семинара за специалисти, работещи с деца и младежи, участваха над 50 медицински специалисти, педагози, психолози и педагогически съветници, социални работници, инспектори от Детска педагогическа стая, членове на МКБППМН и ОбСНВ, и други.

Д-р Добринов сподели своя личен опит от работата си със зависими, предостави данни за тревожната тенденция сред младите хора за употреба на дизайнерски наркотици, които нанасят изключително тежка вреда върху мозъка и централната нервна система, и акцентира върху необходимостта от бърза и адекватна реакция от страна на всички, които работят с подрастващите при установяване на първи симптоми на психични проблеми.

Отчетена бе огромната нужда от специализирани програми за лечение на психични заболявания на деца вследствие употреба на психоактивни вещества, както и от механизъм за подпомагане на техните семейства. В този контекст бяха представени някои добри практики в страни от Европейския съюз.

В рамките на същата кампания д-р Добринов изнесе лекция и пред 30 младежи, потребители на услуги за психосоциална рехабилитация в Терапевтичен център „Свети Илия“. Д-р Добринов запозна резидентите с рисковете от злоупотреба с психоактивни вещества и принципите за ефективно лечение на зависимости, механизма за формиране на зависимост към психоактивните вещества, с рисковите фактори за развиване на болестта, с ролята на семейството както в превенцията, така и в лечението и рехабилитацията на лицата със зависимост.

ОБЩИНА ГАБРОВО

1.3.4. ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ „РАЙСКИЯТ ГАЗ И ТОВА, КОЕТО НЕ ЗНАЕМ ЗА НЕГО“

През 2022 г. нарасна тенденцията за употреба на райски газ за забавление сред учениците и младите хора в Габрово. Поради свободното му тогава разпространение на пазара и в заведенията (тъй като веществото не бе поставено под специален контрол), същото бе леснодостъпно, въпреки рисковете, произтичащи от психоактивния му характер.

В тази връзка ПИЦ-Габрово осъществи информационна кампания „Райският газ и това, което не знаем за него“, насочена към младежите в Габровска област.

Първа стъпка от кампанията бе провеждането на онлайн допитване, което целеше да провери вярванията, нагласите и знанията на младите хора за част от психоактивните вещества, които се възприемат като „леки“, както и да изясни кои субстанции припознават учениците като наркотични, как оценяват рисковете от употребата и какво е мнението им за техните връстниците, които използват тези вещества.

Въпросите бяха насочени към учениците от прогимназиален и гимназиален етап и са одобрени от Национален фокусен център за наркотици и наркомании към Национален център по обществено здраве и анализи.

След провеждане на допитването, екипът на ОбСНВ и ПИЦ разработи обучителни тренинги, свързани с новите прояви на рисково поведение - нарастващата тенденция за употреба на различни видове електронни устройства за пушене от подрастващи и употребата на райски газ (азотен диоксид) за забавление.

На всички учебни заведения бяха изпратени писма, в които предложихме изнасяне на темите „Митове и факти за електронните цигари, вейп и наргиле“ и „Райски газ - рискове и опасности за здравето“ в часове на класа на ученици от 5 до 7 клас.

Информация за училищата и класовете, обхванати в тематичната кампания, са посочени в отчета за изпълнение на дейности по програма „Информираният избор“.

1.3.5. СПОРТНО-ТЕРАПЕВТИЧЕН ЛАГЕР „9:0 ЗА ХОРАТА СРЕЩУ ЗАВИСИМОСТИТЕ“

От 26 до 28 юни 2022 г. Габрово бе домакин на деветото издание на специализиран спортно-терапевтичен лагер за лица, включени в програми за психосоциална рехабилитация на зависими.

Събитието бе организирано от ОбСНВ и ПИЦ към Община Габрово, сдружение „Реванш“ и фондация „Общност в помощ на зависимите“, с подкрепата на Български футболен съюз и на ОФК „Янтра Габрово“. Инициативата получи подкрепа и от парламентарната комисия по въпросите на децата, младежта и спорта, както и от Националното сдружение на общините в Република България.

В спортно-терапевтичния лагер участваха представители на „Бетел-България“, „Само днес“, „Промяната е живот“, „Трамплин“, „Ренесанс-Интер“, ТЦ „Свети Илия“, както и на „Кетеа-Итака“-гр. Солун, Гърция.

В рамките на събитието бяха проведени турнир по футбол на малки врати, поредица уъркшопи, дискуссионни панели и кръгла маса на тема „Ресоциализацията на зависими – предизвикателства, възможности, перспективи“.

ОБЩИНА ГАБРОВО

В дискусията за ресоциализацията като важен елемент от цялостното възстановяване на зависимите участваха освен ръководители на терапевтичните общности от България и Гърция, и представители на държавни институции и неправителствени сдружения, сред които НЦОЗА, Държавна психиатрична болница-Суходол, Областна администрация – Габрово, сдружение „Майки срещу дрогата“-Пловдив, РУО-Габрово, Дирекция „Бюро по труда“-Габрово, ОДМВР-Габрово, Общински съвет по наркотични вещества-Габрово, Национално сдружение на общините в Република България, АРЗ „Солидарност“, НЧ Будителите 2017“-Габрово, граждани и журналисти.

Участниците в кръглата маса отбелязаха необходимостта от въвеждане на програми за трудова заетост на лица, преминали лечение, от обединение на всички терапевтични общности, от активна работа за подобряване информираността на работодателите по отношение наемането на хора от тази уязвима група, както и от силна ангажираност на държавните институции в осигуряването на съвременни условия за лечение и социална интеграция на лица, страдащи от различни зависимости.

По време на дискусията бе представен опитът на Община Габрово в подпомагане процеса на ресоциализация на хора, преминали лечение в ТЦ „Свети Илия“, като специално внимание бе отделено на силната подкрепа, която местната общност оказва за тяхното плавно социално интегриране.

Изключително атрактивен и емоционален бе проведеният в рамките на инициативата турнир по футбол на малки врати, в който участваха освен отбори на терапевтичните общности, отбори на Община Габрово и на ОДМВР-Габрово. С включването си в спортната надпревара представителите на двете институции подадоха ръка за партньорство и заявиха категорично своята готовност да работят съвместно с центровете за психосоциална рехабилитация за преодоляване на тежката обществена стигма над зависимите.

1.3.6. МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ДОБРОВОЛЕЦА – 5 ДЕКЕМВРИ

По повод Международния ден на доброволца – 5 декември, през 2022 година ОбСНВ и ПИЦ към Община Габрово организираха събитие под надслов „Мостовете на доброто“, на което бяха отличени организации, лица и институции, подкрепящи дейността на Терапевтичен център „Св. Илия“ и каузата за промяна на нагласите и преодоляване на стигмата към хора със зависимости.

ОбСНВ и ПИЦ към Община Габрово организираха празничното събитие като израз на своята най-голяма признателност към момчетата и момичетата от Терапевтичния център, които през цялата година безвъзмездно се включваха в различни доброволчески дейности в община Габрово, както и към хората, които им повярваха и приеха доброволния им труд. Мото на събитието бяха изречените преди почти 200 години думи на Уста Колю Фичето: „Помежду си не градете толкоз дувари, дето да ви делят, ами повече мостове – да ви събират“, с които организаторите отпратиха послание за толерантно отношение към зависимите.

Община Габрово стана пример за съпричастност и подкрепа на обществеността към една от най-уязвимите групи в обществото – хората със зависимост.

Координиращата функция на ОбСНВ и ПИЦ към Община Габрово има особен принос за този процес на ресоциализация на зависимите и за промяна на обществените нагласи към тях.

ОБЩИНА ГАБРОВО

1.3.7. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКУМЕНТАЛНИЯ ФИЛМ „В ТЪРСЕНЕ НА ПОБЕДАТА”

По повод Деня на будителите – 1 ноември, Превантивно-информационен център организира среща с известния габровски спортист Християн Стоянов, на която се състоя и премиерата на документален късометражен филм, посветен на сребърния медалист от Параолимпийските игри в Токио през 2021 г. в дисциплината „бягане 1500 м“. В срещата участва и съзателят на филма - Даниел Ненов.

На премиерата присъстваха ученици от всички габровски училища, представители на спортни клубове, учители, спортни деятели и граждани, както и млади хора, включени в програмата за психосоциална рехабилитация на зависими, осъществявана от фондация „Общност в помощ на зависимите”.

Последвалата дискусия се превърна във вдъхновяваща изповед за мотивацията и за силата на волята, за смисъла на всяко усилие, за добрия пример и за малките крачки към голямата победа – спортната, научната, житейската.

1.3.8. ОБМЯНА НА ДОБРИ ПРАКТИКИ

В рамките на три дни, от 19 до 21.04.2022 г. екипът на ОБСНВ и ПИЦ – Русе посетиха ОБСНВ и ПИЦ - Габрово с цел обмяна на опит и представяне на добри практики на дейността ни. Колегите от Русе бяха запознати с всички превантивни програми, по които работи екипа в Габрово. Представени бяха и редица събития, инициативи и кампании, които се провеждат ежегодно и са насочени към младите хора в Габрово с цел превенция на рисковото поведение.

IV. УЧАСТИЕ НА СПЕЦИАЛИСТИ ОТ ОБСНВ И ПИЦ В ОБУЧЕНИЯ, СЕМИНАРИ, КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ, СВЪРЗАНИ С ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА И ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ.

1. ОБУЧИТЕЛЕН КУРС ПО МОТИВАЦИОННО ИНТЕРВЮИРАНЕ

От ноември 2021 г. до март 2022 г. се проведе обучение по мотивационно интервюиране, в което взеха участие специалисти от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център към Община Габрово и Терапевтичен център „Св. Илия“.

Водещи на обучението бяха представители на Български институт по зависимости - Георги Василев – психиатър, член на Международната мрежа на обучители по Мотивационно интервюиране, и Кирил Бозгунов – доктор по клинична психология, когнитивно-поведенчески психотерапевт, член на Международната мрежа на обучители по Мотивационно интервюиране.

Мотивационното интервюиране е доказано работещ метод за стимулиране на промяната на различни видове поведение - употребата на алкохол и наркотици, нездравословно хранене, агресивно поведение, училищни неуспехи, семейни проблеми и др.

Целта на обучението е повишаване уменията на екипите от Община Габрово и ТЦ „Св. Илия“, свързани с консултиране, извличане и насърчаване на вътрешната мотивация за промяна на лица с проблемно поведение, включително употреба и злоупотреба с психоактивни вещества.

2. ОБУЧЕНИЕ "ПРЕВАНТИВНИ ПРОГРАМИ И МЕРКИ - НАСОКИ ЗА УТВЪРЖДАВАНЕ НА СТАНДАРТИ В ПРЕВАНТИВНАТА РАБОТА"

На 19 и 20 септември 2022 г. в град София се проведе Национална среща на тема „Превантивни програми и мерки – насоки за утвърждаване на стандарти в превантивната

ОБЩИНА ГАБРОВО

работа“. Основните информационни панели заложили в програмата бяха „Интернет базирани превантивни практики“, „Опит, равностметка и бъдеще на програми по селективна и индикативна превенция“ и „Ролята на правоприлагащите органи в превенцията на употреба на наркотици“.

Водещи лектори бяха д-р Цвета Райчева, началник отдел „Зависимости“, НЦОЗА, Стефан Бакалов, началник отдел „Борба с наркотрафика“ в Агенция „Митници“, д-р Владимир Наков - началник отдел „Психично здраве“ към Дирекция „Психично здраве и превенция на зависимост“.

Събитието бе организирано от дирекция „Психично здраве и превенция на зависимостите“ към Националния център по общественото здраве и анализи (НЦОЗА), а участници бяха представители на общинските съвети по наркотичните вещества от цялата страна. От страна на Община Габрово участие взеха двама служители на Превантивно-информационен център по зависимости.

3. ОБУЧЕНИЕ "ОСНОВИ И СПЕЦИФИКИ НА ОНЛАЙН КОНСУЛТИРАНЕТО ЧРЕЗ ЧАТ И ИМЕЙЛ В ОБЛАСТТА НА ЗАВИСИМОСТИТЕ КЪМ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА, УПОТРЕБАТА И ПРЕВЕНЦИЯТА ИМ"

На 16 и 17 ноември 2022 г. в гр. София и се проведе първа част от обучение на тема „Основни и специфики на онлайн консултирането чрез чат и имейл в областта на зависимостта към психоактивни вещества, употребата им и превенцията“. Обучението се води от специалисти от Сдружение „Асоциация за зависими Солидарност“, в изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците 2020-2024, Задача 1.1 1.1.Разработване и прилагане на превантивни програми за деца и млади хора базирани на добри европейски практики, Подзадача 1.1.10. подточка б - Разработване и осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотици и нови психоактивни вещества чрез интернет, включително darknet, обучение на експерти.

Събитието е организирано от дирекция „Психично здраве и превенция на зависимостите“ към Националния център по общественото здраве и анализи (НЦОЗА).

Втората част на обучението се проведе на 7 декември, онлайн. Лектори отново бяха специалисти от АРЗ „Солидарност“, които споделиха практически опит и материали със служители от всички областни Превантивни центрове по зависимости в страната.

От страна на Община Габрово участие взеха двама служители на Превантивно-информационен център по зависимости.

4. ОБУЧЕНИЕ „ДИАГНОСТИЦИРАНЕ НА ЛИЧНОСТОВИ РАЗСТРОЙСТВА“

В периода 14-16.11.2022 г. в гр. София Национален център по общественото здраве и анализи организира тридневно обучение на тема „Диагностициране на личностови разстройства“, с водещи лектори специалист по психиатрия доц. д-р Тони Дончев и Надя Гаврилова. Обучението е в рамките на Програмата на курсовете за следдипломно и продължаващо обучение на висши медицински и немедицински кадри за 2022 г.

Основните теми, включени в обучителния семинар, бяха свързани с:

- Исторически преглед на моделите на темперамента и характера и тяхната патология.
- Развитие на теориите за личност и личностовите разстройства.
- Съвременни концепти за личност, темперамент и характер.
- Преглед на класификациите МКБ и ДСМ.

ОБЩИНА ГАБРОВО

- Полуструктурирани интервюта за диагностика на личностови разстройства IPDE, Zanarini.
- Тренинг – рейтинг и обсъждане на резултатите.

В обучението се включиха трима представители на ОбСНВ и ПИЦ – Габрово.

5. XVI НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА ПРЕВЕНЦИЯТА НА УПОТРЕБАТА И ЗЛОУПОТРЕБАТА С НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА

XVI Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества бе проведена в периода 8-10.06.2022 г. в гр. Шумен. Организатори на конференцията бяха Секретариатът на Националния съвет по наркотични вещества, Националният център по обществено здраве и анализи, Общински съвет по наркотични вещества и ПИЦ към Община Шумен.

Програмата на конференцията включваше обучителен семинар за новоназначени специалисти в ПИЦ, в който взе участие представител на ПИЦ – Габрово.

Дневният ред на конференцията включи следните теми:

- Перспективи в областта на намаляване на търсенето на наркотици. Препоръки за законови промени и устойчиво финансиране;
- Анализ на планираното, реализираното и междинните резултати от въвеждането на електронни инструменти за скрининг и превенция употребата на ПАВ;
- Проблеми и възможности пред Националните програми за универсална превенция. Оценка на ефективността;
- Лечение, насочване и психосоциална рехабилитация на малолетни и непълнолетни, експериментирани или злоупотребяващи с ПАВ;
- Райски газ. Превенция на употребата.

V. КОНСУЛТАТИВНА ДЕЙНОСТ

ОбСНВ и ПИЦ – Габрово, наред с превантивната и информационна дейност, предлагат и консултации на деца и семейства по проблеми, свързани с наркотиците и зависимостите.

Консултативната дейност е с няколко основни направления:

- Консултиране за видовете наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последици от употребата;
- Информирание относно възможности за психосоциална рехабилитация на зависимости от резидентен и нерезидентен тип в страната;
- Съдействие за постъпване в Центрове за психосоциална рехабилитация от резидентен и нерезидентен тип;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици;
- Оценка тежестта на злоупотреба и мотивационно интервюиране;
- Насочване към доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно консултиране.

ОбСНВ поддържа контакти с всички места за лечение на зависимости в България - Психиатрични болници, Отделения за детокс, Програми за субституиращо и поддържащо лечение с Метадон и Субститол, Терапевтични центрове за психосоциална рехабилитация, както и с неправителствени организации, работещи в сферата на зависимостите.

ОБЩИНА ГАБРОВО

През 2022 г. 13 лица /младежи и родители/ са потърсили съдействие в ОбСНВ - Габрово по проблеми, свързани с употребата на психоактивни вещества. От специалистите в Центъра те получават информация, скрининг, консултиране, образователни материали. При наличие на проблем, свързан със зависимост към вещества или хазартна зависимост, лицата се насочват за допълнително консултиране от специалистите от Фондация „Общност в помощ на зависимите.“

Основните насоки, в които ще продължи дейността на ОбСНВ и ПИЦ през 2023 г.:

- Реализиране на двете пилотни Национални програми в ОУ „Неофит Рилски“ и ПГТ „Пенчо Семов“;
- Реализиране на програми за универсална превенция в училищна и извънучилищна среда на територията на област Габрово;
- Създаване на училищни клубове за превенция на рисковото поведение;
- Разработване и прилагане на селективна и индикативна превантивни програми;
- Обучения на мултидисциплинарни екипи по превенция в Севлиево, Трявна и Дряново;
- Обучения на училищни специалисти /педагози, психолози, медицински специалисти/ за въвеждане на Националните програми през учебната 2023/2024 г.;
- Разработване на нови методи и подходи за привличане на родителите като партньори в превантивните дейности за ограничаване на проблемите, свързани с употребата на психоактивни вещества;
- Реализиране на дейности в подкрепа на рехабилитацията и ресоциализацията на зависими лица и кампании за преодоляване на стигмата и негативните нагласи към тях.

Изготвил,
Габриела Йосифова
председател на ОбСНВ